

N:o 14.

Ank. till Riksd. kansli den 3 juni 1887, kl. 1 e. m.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af § 26 i förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 29 juni 1866.

I § 26 af förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 29 juni 1866 stadgas: »När socknemän skola kyrka eller prestgård bygga eller bättra, må de från prestebolets eller annat dertill hörande hemmans skog njuta nödigt timmer och virke, så vidt utsyning kan, efter antagen hushållningsplan, ega rum utan inskränkning i den rätt till afkastningen, som blifvit boställsinnehafvaren tillerkänd.»

Från Andra Kammaren har lagutskottet fått emottaga en inom nämnda kammare af herr *C. Persson* i Stallerhult afgifven motion, n:o 103, hvaruti föreslås att nämnda paragraf måtte erhålla följande förändrade lydelse: »När socknemän, vare sig i moder- eller annexförsamling, skola kyrka eller prestgård bygga eller bättra, må — — — — — tillerkänd.»

Till stöd för sitt förslag åberopar motionären innehållet af en förut af honom afgifven motion (1887 A: n:o 47). I sistnämnda motion anföres i sådant afseende:

»Då det är en obestriddig rättsprincip, att skyldigheter och rättigheter böra så mycket som möjligt svara emot hvarandra, så måste lagstiftningens mål vara att öfverallt, der så ske kan, undanrödja de förhållanden, som deremot strida. Ett sådant förhållande synes mig vara det, att inom ett och samma pastorat moderförsamlingen i åtskilliga afseenden intager en mera gynnad ställning än annexförsamlingarne.

Man kan här blott påpeka den omständigheten, att moderförsamlingen af pastor åtnjuter kommunalskatt för den lön, han af annexförsamlingarne uppbär. Ännu tydligare framträder moderförsamlingens fördel framför annexförsamlingarnes deruti, att Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket af den 29 juni 1866 § 26, deri det medgifves socknemän rätt, när de skola kyrka bygga eller bättra, att använda virke af prestbolets skog, så tolkats, att denna rätt endast tillkommer moderförsamlingen. — Visserligen få äfven annexen af prestgårdens skog använda virke för reparation eller nybyggnad af församlingarnes gemensamma hus i prestgården; men rättvisa och billighet fordra, att äfven de erhålla rättighet att i mån af tillgång bekomma virke för byggnad och reparation af sina kyrkor, så mycket hellre som ju dessa församlingar i sin mån bidragit och bidraga till omkostnaderna vid ekonomiska besigtningar och dylikt å prestboställena. Ett sådant medgifvande kan hvarken kränka pastors eller moderförsamlingens rätt, då ofvannämnda kongl. förordning i den anförda paragrafen tydligt stadgar, att virke i förevarande fall endast åtnjutes, så vidt utsyning kan, efter antagen hushållningsplan, ega rum utan inskränkning i den rätt till afkastningen som blifvit boställsinnehafvaren tillerkänd.»

Den uti anförda paragraf af förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket socknemän tillerkända rätt att, under vissa vilkor, erhålla nödigt timmer och virke till kyrko- och prestgårdsbyggnad å prestbolets eller annat dertill hörande hemmans skog har tydligen sin grund deri, att det i de flesta fall ursprungligen varit församlingen, som anskaffat boställe åt sin prest, hvilket redan i våra äldsta lagar omtalas såsom en församlingen åliggande skyldighet. Någon tvekan vid utöfningen af omförmälda rättighet kan icke uppstå, då församlingen ensam utgör ett pastorat. Men der flere församlingar tillsammans bilda ett pastorat med ett gemensamt prestboställe, inträder i förhållandet mellan moder- och annexförsamling den skilnad, som föranledt den föreliggande motionen. Sådan skilnad framträder visserligen, såsom motionären jemväl erinrat, icke då det gäller nybyggnad eller reparation å boställets hus, emedan detta är en gemensam angelägenhet för alla de till pastoratet hörande församlingarne. Deremot är byggandet och underhållet af hvarje särskild församlings kyrka en skyldighet, som åligger församlingen enskildt; och någon rätt att för detta församlingens enskilda ändamål använda skogen på det gemen-

samma prestbostället synes icke böra tillkomma församlingen i vidsträcktare mån än densamma i bostället eger del. Härför kan åter en allmän regel icke uppställas. Har pastoratet uppkommit på det sätt, att annexförsamlingen förenats med moderförsamlingen, och det af sistnämnda församling före föreningen anskaffade prestboställe dervid blifvit pastoratets gemensamma kyrkoherdeboställe, kan annexförsamlingen icke ega något befogadt anspråk att få till byggande och underhåll af sin kyrka använda boställets skog. Till ersättning härför torde inom åtskilliga annexförsamlingar finnas stommar eller annexhemman, hvilka förut utgjort boställe åt församlingens prest och å hvilkas skog annexförsamlingen, med uteslutande af moderförsamlingen, är berättigad att för ifrågavarande ändamål erhålla utsyning. Hafva åter moder- och annexförsamlingarne gemensamt bidragit till prestboställets anskaffande, vare sig derigenom att de tillföre utgjort en enda församling, som sedermera delats, eller af annan anledning, bör annexförsamlingen njuta lika rätt med moderförsamlingen i förevarande afseende.

Då emellertid lydelsen af ofvan anförda lagrum förmenats lägga hinder i vägen för utöfningen af den rätt, som i fall af sistnämnda beskaffenhet bör tillkomma annexförsamlingen, får utskottet i anledning af motionen hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida och i sådant fall hvilka bestämmelser böra meddelas för att socknemän i annexförsamling må i de fall, då sådant utan kränkande af moderförsamlings rätt kan ske, erhålla befogenhet att å prestbolets skog taga nödigt timmer och virke för byggande eller bättrande af annexförsamlingens kyrka.

Stockholm den 4 juni 1887.

På laguskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.